НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 51-553-37-62
Дата 22.10.2025 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

16 ч 6 фм

КОМИСИЯ ПО КОНСТИТУЦИОННИ И ПРАВНИ ВЪПРОСИ

Д О К Л А Д

Относно: общ законопроект на приетите на 09.10.2025 г. на първо гласуване законопроект за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата, № 51-502-01-1, внесен от Министерски съвет на 13.01.2025 г. и законопроект за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата, № 51-554-01-21, внесен от Лена Здравкова Бориславова и група народни представители на 24.01.2025 г., изготвен на основание чл. 78, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание.

Общ проект!

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА АДВОКАТУРАТА

(обн., ДВ, бр. 55 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 43 и 79 от 2005 г., бр. 10, 39 и 105 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г. бр. 53 и 101 от 2010 г., бр. 82 от 2011 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2016 г. - бр. 32 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 110 от 2020 г. и бр. 17 от 2021 г.)

§ 1. В чл. 19а, ал. 6, т. 5 накрая се поставя запетая и се добавя „когато плащането не е извършено по електронен път”.

§ 2. В чл. 36 ал. 2, 3 и 4 се изменят така:

„(2) Размерът на възнаграждението се определя в договор между адвоката или адвоката от Европейския съюз и клиента. Този размер трябва да бъде справедлив, обоснован и да съответства на достойнството на адвокатската професия. Възнаграждението може да се уговори в абсолютна сума и/или процент върху определен интерес с оглед изхода на делото, с изключение на възнаграждението за защита по наказателни дела и по граждански дела с нематериален интерес.

(3) В случаите когато между адвоката или адвоката от Европейския съюз и клиента не е уговорено възнаграждение, по искане на адвоката или на клиента, адвокатският съвет на адвокатската колегия, в която членува адвокатът, с мотивирано решение определя възнаграждението за оказаното правно съдействие и зашита при спазване на следните критерии:

1. фактическата и правна сложност на случая;

2. засегнатия интерес;

3. условията, при които е възложена и предоставена правната защита и съдействие.

(4) Правилата за прилагане на критериите по ал. 3, както и стойностите и механизмите за определяне на възнагражденията в предвидените от закона случаи, се определят в наредба, издадена от министъра на правосъдието след съгласуване с Висшия адвокатски съвет."

§ 3. Създава се чл. 36а:

„Чл. 36а. (1) Когато в закон е предвидено назначаване на особен представител, той се определя с решение на адвокатския съвет на адвокатската колегия в съдебния район по седалището на съответния съд, пред който е висящо делото.

(2) Адвокатските съвети определят особен представител измежду членовете на адвокатската колегия, вписани в Национален регистър за правна помощ при прилагане на принципа на случайния подбор. Правилата за определяне на особения представител се приемат с решение на адвокатския съвет.

(3) Адвокатът, определен за особен представител, има право да откаже да поеме представителството, по уважителни причини, като уведоми за това адвокатския съвет в едноседмичен срок от уведомяването му.“

§ 4. В чл. 38 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „адвокатска помощ и съдействие“ се заменят с „правно съдействие и защита“.

2.В ал.2 изречение второ се изменя така: „Съдът определя възнаграждението въз основа на критериите по чл. 36, ал. 3, като прилага съответно правилата, уредени в наредбата по чл. 36, ал. 4 и осъжда другата страна да го заплати.“

3. Създава се ал. 3:

„(3) Алинеи 1 и 2 се прилагат и в случаите, когато правното съдействие и защита се оказва от адвокатско съдружие или адвокатско дружество.“

§ 5. Член 41 се изменя така:

„Чл. 41. (1) Адвокатът или адвокатът от Европейския съюз може да осъществява контакт с потенциални клиенти лично или чрез използване на посредник при спазване на изискванията на закона и на Етичния кодекс на адвоката.

(2) Когато използва посредник, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз е длъжен да не допуска:

1. намеса на посредника в отношенията между клиента и адвоката след установяване на първоначалния контакт между тях;

2. посредникът да получава и използва поверителна информация, предоставена от клиента на адвоката;

3. интересите на посредника да накърнят правата и законните интереси на клиента.

(3) Адвокатът или адвокатът от Европейския съюз използва услуги на информационното общество, които осигуряват:

1. спазване на законодателството в областта на защитата на личните данни на клиента;

2. защита от нерегламентиран достъп на трети лица до данните, документите и обмена на информация между адвоката и клиента;

3. възможност за осъществяване на пряк контакт между адвоката и клиента по защитен начин, който гарантира опазване на адвокатската тайна;

4. общи условия, определящи вида на данните за клиента, които се събират, съхраняват, пренасят или обработват, условията, при които може да се предоставят на трети лица, както и възможността за отказ на клиента от предоставяне на данни.

(4) Когато на посредника се дължи възнаграждение, то се определя отделно от адвокатското възнаграждение.”

§ 6. Член 42 се изменя така:

„Чл. 42. (1) Адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право да рекламира своята професионална дейност при спазване на изискванията на закона и на Етичния кодекс на адвоката.

(2) Рекламното съобщение на адвоката или на адвоката от Европейския съюз съдържа информация, която го индивидуализира и представя вярно и по обективен начин неговата професионална дейност. Рекламното съобщение трябва да е в съответствие с принципите на поверителност, почтеност и опазване достойнството на адвокатската професия.

(3) При рекламиране на дейността си адвокатът или адвокатът от Европейския съюз не може:

1. да използва невярна или подвеждаща информация, включително относно размера на адвокатското възнаграждение или оказването на безплатна адвокатска помощ и съдействие;

2. да извършва сравнение с други адвокати или адвокатски дружества, което не се основава на обективни характеристики или нарушава принципите по ал. 2;

3. да разкрива данни за клиенти или техните дела, освен с изрично писмено съгласие на клиента;

4. да поражда неоправдани очаквания за постигане на резултат, който не зависи само от професионалната дейност на адвоката;

5. да отправя рекламни съобщения лично или чрез посредник към лица или близки на лица, които са пострадали, жертви или на друго основание са в положение на невъзможност да преценят и свободно да изберат своя адвокат.“

§ 7. Създава се чл. 42а:

„Чл. 42а. Разпоредбите на чл. 41 и 42 се прилагат съответно и за дружествата и сдруженията на адвокати и адвокати от Европейския съюз.“

§ 8. В чл. 81 ал. 6 се изменя така:

„(6) Гласуването е лично или чрез адвокат-пълномощник, вписан в същата адвокатска колегия, освен по въпроси, по които законът предвижда или общото събрание вземе решение гласуването да е тайно, в които случаи се гласува само лично. Пълномощните трябва да бъдат представени в адвокатския съвет най-рано един ден преди събранието.“

§ 9. В чл. 104 след думите „ адвокатски стаж“ се добавя „и осигурява всички останали условия за гарантиране тайната на вота“.

§ 10. В чл. 105, ал. 1 изречение второ след думите „гласува се“ се добавя „лично“.

§ 11. В чл. 106, ал. 5 думата „пълномощните“ се заличава.

§ 12. В чл. 132 т. 4 се изменя така:

„4. рекламиране на професионалната дейност или използване на посредник, извършено в нарушение на този закон.“

§ 13. В чл. 134, ал. 1 думата „една“ се заменя с „три“.

§ 14. В § 1 от Допълнителните разпоредби се създава т. 8:

„8. „Услуги на информационното общество“ са услуги по смисъла на чл. 1, ал. 3 и § 1, т. 1 - 3 от Допълнителните разпоредби на Закона за електронната търговия.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 15. (1) Наредбата по чл. 36, ал. 4 се издава в 3-месечен срок от влизане в сила на този закон.

(2) До влизане в сила на наредбата по ал. 1 при определяне на възнагражденията особените представители се използват критериите, посочени в чл. 36, ал. 3.

§ 16. В Гражданския процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г; изм., бр. 50 от 2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2008 г. - бр. 63 от 2008 г; изм., бр. 69 от 2008 г., бр. 12, 19, 32 и 42 от 2009 г; Решение № 4 на Конституционния съд от 2009 г. -бр. 47 от 2009 г; изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 13 и 100 от 2010 г; Решение № 15 на Конституционния съд от 2010 г. - бр. 5 от 2011 г; изм., бр. 45, 49 и 99 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г., бр. 50 от 2015 г, бр. 15 и 43 от 2016 г., бр. 8, 13, 63, 86, 96 и 102 от 2017 г., бр. 42 и 65 от 2018 г., бр. 38, 83, 98 и 100 от 2019 г., бр. 68, 98 и 110 от 2020 г., бр. 9 и 15 от 2021 г, бр. 15, 62 и 102 от 2022 г. и бр. 11, 66, 80, 85,и 102 от 2023 г. и бр. 39 от 2024 г. изм. с Решение № 11 на Конституционния съд на РБ от 2024 г. - бр. 57 от 2024 г., бр. 67 от 2024 г, в сила от 1.07.2025 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 29:

а) се създава нова ал. 5:

„(5) По искане на съда за определяне на особен представител съответният адвокатски съвет определя адвоката за осъществяване на представителството по реда на чл. 36а от Закона за адвокатурата.“

б) досегашната ал. 5 става ал. 6.

2. В чл. 47, ал. 6 изречение второ се изменя така: „При определяне на размера на възнаграждението съдът прилага съответно критериите по чл. 36, ал. 3 от Закона за адвокатурата и правилата за прилагането им, уредени в наредбата по 36, ал. 4 от същия закон.“

3. В чл. 78 ал. 5 се изменя така:

„(5) Ако заплатеното от страната възнаграждение за адвокат е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, съдът може по мотивирано възражение за прекомерност, направено от насрещната страна, да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част. При преценката за прекомерност съдът прилага съответно критериите

за определяне на адвокатските възнаграждения по чл. 36, ал. 3 от Закона за адвокатурата и правилата за прилагането им, уредени в наредбата по 36, ал. 4 от същия закон. Съдът не може да присъди по-нисък размер на разноските за адвокатско възнаграждение от размера на заплатеното възнаграждение на адвоката на насрещната страна.“

4. В чл. 430 накрая се добавя „по реда на чл. 36а от Закона за адвокатурата“.

§ 17. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 73, 80, 82, 86, 95 и 105 от 2006 г, бр. 46, 52, 53, 57, 59, 108 и 109 от 2007 г, бр. 36, 69 и 98 от 2008 г., бр. 12, 32, 41 и 93 от 2009 г., бр. 15, 94, 98, 100 и 101 от 2010 г., бр. 14, 31, 77 и 99 от 2011 г, бр. 26, 38, 40, 82, 94 и 99 от 2012 г., бр. 52, 98, 106 и 109 от 2013 г, бр. 1 от 2014 г; Решение № 2 на Конституционния съд от 2014 г. - бр. 14 от 2014 г; изм., бр. 18, 40, 53 и 105 от 2014 г, бр. 12, 14, 60, 61 и 94 от 2015 г, бр. 13, 42, 58, 62, 97 и 105 от 2016 г., бр. 58, 63, 85, 86, 92 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 27, 77 и 98 от 2018 г., бр. 17, 64, 83, 96 и 102 от 2019 г., бр. 18, 28, 34, 69, 104 и 105 от 2020 г., бр. 25, 56, 100 и 102 от 2022 г., бр. 8, 66, 80, 84, 102 и 106 от 2023 г. и бр. 36, 70 и 82 от 2024 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 11 ал. 3 се изменя така:

„(3) Съдът се произнася по искането е мотивирано определение в закрито заседание не по-късно от три дни от постъпването му. Определението не подлежи на обжалване. След като допусне назначаването на временен, съответно особен представител, съдът отправя искане за определяне на представител до съответния адвокатски съвет, който определя адвоката за осъществяване на представителството по реда на чл. 36а от Закона за адвокатурата.“

2. В чл. 161 ал. 1 и 2 се изменят така:

„(1) На жалбоподателя се присъждат разноските по делото, в т. ч. възнаграждение за един адвокат за всяка инстанция, съразмерно с уважената част на жалбата. На ответника се присъждат разноски съобразно отхвърлената част от жалбата. На администрацията вместо възнаграждение за адвокат се присъжда за всяка инстанция юрисконсултско възнаграждение, в размер, определен от съда, ако те са били защитавани от юрисконсулт. Размерът на присъденото възнаграждение не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ.

(2) Ако заплатеното от страната възнаграждение за адвокат е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, съдът може по мотивирано възражение за прекомерност, направено от насрещната страна, да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част. При преценката за прекомерност съдът прилага съответно критериите

за определяне на адвокатските възнаграждения по чл. 36, ал. 3 от Закона за адвокатурата и правилата за прилагането им, уредени в наредбата по 36, ал. 4 от същия закон. Съдът не може да присъди по-нисък размер на разноските за адвокатско възнаграждение от размера на заплатеното възнаграждение на адвоката на насрещната страна.“

§ 18. В Административнопроцесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 30 от 2006 п; изм., бр. 59 и 64 от 2007 г, бр. 94 от 2008 г, бр. 35 от 2009 г, бр. 100 от 2010 г, бр. 39 от 2011 г., бр. 77 от 2012 г, бр. 104 от 2013 г, бр. 27 от 2014 г, бр. 74 от 2016 г., бр. 13, 58, 63, 85 и 103 от 2017 г., бр. 42, 65 и 77 от 2018 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2019 г. — бр. 36 от 2019 г; изм., бр. 94 от 2019 г., бр. 44 и 98 от 2020 г., бр. 9 и 15 от 2021 г, бр. 102 от 2022 г. бр., бр. 80 и 102 от 2023 г. и бр. 63 от 2025 г.) в чл. 137 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 6 изречение трето се изменя така: „Възнаграждението на особения представител се определя от съда съобразно фактическата и правната сложност на делото, като прилага съответно критериите по чл. 36, ал. 3 от Закона за адвокатурата и правилата за прилагането им, уредени в наредбата по 36, ал. 4 от същия закон.“

2. Създава се ал. 7:

„(7) По искане на съда за определяне на особен представител съответният адвокатски съвет определя адвоката за осъществяване на представителството по реда на чл. 36а от Закона за адвокатурата.“

§ 19. В Закона за административните нарушения и наказания (обн., ДВ, бр. 92 от 1969 г.; изм., бр. 54 от 1978 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 28 и 101 от 1983 г., бр. 89 от 1986 г., бр. 24 от 1987 г., бр. 94 от 1990 г., бр. 105 от 1991 г., бр. 59 от 1992 г., бр. 102 от 1995 г., бр. 12 и 110 от 1996 г., бр. 11, 15, 59 и 85 от 1998 г., бр. 51, 67 и 114 от 1999 г., бр. 92 от 2000 г., бр. 25, 61 и 101 от 2002 п, бр. 96 от 2004 г., бр. 39 и 79 от 2005 г., бр. 30, 33, 69 и 108 от 2006 г., бр. 51, 59 и 97 от 2007 г., бр. 12, 27 и 32 от 2009 г., бр. 10, 33, 39, 60 и 77 от 2011 г., бр. 19, 54 и 77 от 2012 г., бр. 17 от 2013 г., бр. 98 и 107 от 2014 г., бр. 81 от 2015 г., бр. 76 и 101 от 2016 г., бр. 63 и 101 от 2017 г., бр. 20 и 38 от 2018 г., бр. 83 и 94 от 2019 г., бр. 13 и 109 от 2020 г., бр. 21 от 2021 г., бр. 25 и 51 от 2022 г., бр. 80, 84 и 106 от 2023 п, бр. 39 и бр. 79 от 2024 г.) в чл. 63д ал. 2 се изменя така:

„(2) Ако заплатеното от страната възнаграждение за адвокат е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, съдът може по мотивирано възражение за прекомерност, направено от насрещната страна, да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част. При преценката за прекомерност съдът прилага съответно критериите за определяне на адвокатските възнаграждения по чл. 36, ал. 3 от Закона за

адвокатурата и правилата за прилагането им, уредени в наредбата по 36, ал. 4 от същия закон. Съдът не може да присъди по-нисък размер на разноските за адвокатско възнаграждение от размера на заплатеното възнаграждение на адвоката на насрещната страна“.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА

ПО КОНСТИТУЦИОННИ И ПРАВНИ ВЪПРОСИ:

АННА АЛЕКСАНДРОВА